



POCKETVERGISTING ONDER DE LOEP GENOMEN

De afgelopen jaren won de kleinschalige vergisting, ook pocketvergisting genoemd, sterk aan belang. Met pocketvergisting worden bedrijfseigen reststromen (meestal rundveemengmest) vergist om vervolgens uit het geproduceerde biogas elektriciteit en warmte te halen. — Wim Wallays, SBB Accountants & Adviseurs

Pocketvergisting wordt ook genoemd als een maatregel om de broeikasgasemissies uit de mestopslag te beperken. Pocketvergisting heeft duidelijk troeven, maar toch is het belangrijk om je voldoende te informeren vooraleer je in dit systeem investeert. Ondertussen is het ongeveer 4 jaar geleden dat de eerste pocketvergister op rundveemengmest gebouwd werd door Bioelectric. Intussen zijn er reeds meer dan 80 van dergelijke installaties verkocht. De installaties die door Bioelectric worden aangeboden hebben een nominaal vermogen van 9,7 kW, 19,4 kW of 29,1 kW. Sinds begin dit jaar is er via het VLIF (Vlaams Landbouw Investerings Fonds) nu ook steun mogelijk voor de randinfrastructuur van kleinschalige vergisting.

Waarom pocketvergisting?

De hoofdreden waarom veehouders investeren in pocketvergisting is uiteraard om meer zelfvoorzienend te zijn op het vlak van energie. Afhankelijk van de hoeveelheid stroom die je nodig hebt op je bedrijf bepaal je best het type vergister. Ook het verbruiksprofiel is een aandachtspunt. Robotmelkers hebben een regelmatig verbruiksprofiel. De elektriciteitsproductie is dan beter afgestemd op het verbruik. Bij het klassiek melken is er 's ochtends en 's avonds een verbruikspiek. Installaties met een motor van maximum 10 kW kunnen hier wel gebruik maken van een terugdraaiende teller. Gemiddeld rekenen we voor een melkveebedrijf een elektriciteitsbehoefte van 5,6 kWh/100 l melk. Hiervan is onge-

veer 4,4 kWh/100 l melk voor het melken en koelen, en nog eens 1,2 kWh/100 l melk voor de productie van warm water. Aangezien pocketvergisting ook de omgevingsimpact van een bedrijf kan reduceren, kan ook dit bepalend zijn in de keuze van de veehouder.

Welke vergunningen heb je nodig?

Kort samengevat bestaat een pocketvergister uit een motor, een reactietank, een digestaatopslag en de nodige randinfrastructuur (leidingen, verhardingen). Enkele onderdelen van de installatie worden ook beschouwd als hinderactiviteit die op de indelingslijst van Vlareem voorkomen. Vroeger was het wel mogelijk om de installaties via een mededeling kleine verandering aan te vragen, maar

gelet op de risicobeoordeling vraagt LNE (departement Leefmilieu, Natuur en Energie) nu een volledige milieuvergunningaanvraag. Afhankelijk van de klasse-indeling van het bedrijf moet deze aanvraag dan worden ingediend bij de gemeente (klasse 2) of de provincie (klasse 1). Een aantal aandachtspunten zoals geluid, explosieveiligheid en zoning moeten ook in de vergunningsaanvraag vervat zitten. Er zijn voor dergelijke pocketvergisters wel geen restricties ten aanzien van enerzijds de terreingrens en anderzijds ten aanzien van gebieden met woonfuncties. De installatie wordt als veilig beschouwd, maar er worden een aantal voorwaarden opgelegd zoals onder andere een overdrukbeveiliging. Naast een milieuvergunning zal je voor het plaatsen van een vergistingstank, de bijkomende verharding en/of een digestaatopslag ook een stedenbouwkundige vergunning nodig hebben. Voor hulp bij de vergunningsaanvragen kan je steeds bij de milieuadviseurs van SBB terecht.

Hoe zit het met de VLIF-steun?

Kleinschalige vergisting werd een tijd geleden opgenomen in de lijst met maatregelen van het Vlaams Klimaatplan. Dit kwam tot uitvoering via de nieuwe VLIF-regelgeving waarin het reduceren van de uitstoot van broeikasgassen en ammoniak als doelstelling werd opgenomen. De wkk-motor en de vergistingstank zijn wel niet subsidiabel. Men is immers van oordeel dat deze onderdelen van de installatie door het systeem van groenestroom- (GSC) en warmtekrachtcertificaten (WKC) reeds voldoende gesubsidieerd worden. Voor de andere randinvesteringen kan er wel 30% steun verkregen worden. Een bijkomende digestaatopslag is niet subsidiabel indien je die niet nodig hebt om te voldoen aan de minimale wettelijke mestopslagplicht (mestopslagcapaciteit voor één jaar).

Impact op de bedrijfsvoering

Voor de verkoop van GSC en WKC bij de forfaitaire landbouwregeling moet een aparte winstberekening worden opgemaakt. Zolang de omzet van de pocketvergister (stroomopbrengst, GSC, WKC) lager is dan 15.000 euro wordt dit beschouwd als kleine onderneming en is er geen btw-boekhouding verplicht. Meestal zit men daar echter boven, wat een mogelijke aanpassing van de fiscale structuur vereist. Het is dus aangeraden om advies in de installatie te investeren advies te vragen aan je SBB-boekhouder.

Mest versus digestaat?

Naar de verschillen tussen mest en digestaat werd al heel wat onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek toonde duidelijk de verschillen aan tussen mest en digestaat. Door het vergistingsproces wordt de organische stof in de mest grotendeels afgebroken en daalt het drogestofgehalte. De aanwezige nutriënten in de mest worden niet afgebroken en blijven aanwezig in het digestaat. Bij het digestaat werd wel een kleine verhoging van de hoeveelheid minerale stikstof vastgesteld. Verder is digestaat ook homogener en dus makkelijker uit te spreiden.

Ook door middel van verschillende veldproeven werd er nagegaan welke de verschillen zijn tussen mest en digestaat. De eerste conclusies toonden bij eenzelfde bemestingsniveau geen verschillen in opbrengst aan. Er was ook geen verschil in nitraatresidu. Om het effect van het lagere organischestofgehalte in digestaat op langere termijn te kennen, is nog verder onderzoek nodig.

.....

Mestvergisting is geen mestverwerking maar een mestbewerking.

.....

Wat is nu de impact op de mestwetgeving? Digestaat valt onder de categorie diertlijke mest. Er is geen aparte mestcode hiervoor voorzien. Mestvergisting is geen mestverwerking maar een mestbewerking. Als de pocketvergister en het landbouwbedrijf een verschillende legale entiteit hebben, moet er ook een burencelgeving en/of mestafzetdocumenten worden opgemaakt.

Rentabiliteit

Om de pocketvergister (9,7 kW) het hele jaar door te laten draaien is er minimum 2200 m³ – liefst zo vers mogelijke – mest nodig. Als er op het bedrijf enkel 'oude' mest aanwezig is, dan is het aanschaffen van een pocketvergister minder of helemaal niet rendabel. Bij stallen met een ruime niet-gecompartimenteerde mestkelder is het dus zeker aangewezen om het gaspotentieel van de opgeslagen mest te bepalen. Als er te weinig gaspotentieel aanwezig is in de mest kan je ook weinig energie uit pocketvergisting halen.

Wil je toch een pocketvergister bij een bestaande melkveestal plaatsen, dan zal je in bepaalde gevallen de mestkelder

onder de stal niet langer kunnen benutten als mestopslag en moet je in extra opslagcapaciteit voorzien, wat natuurlijk een extra investering is.

Als je een nieuwe stal wil bouwen met het idee om ook pocketvergisting te installeren, dan kan je hier wel op anticiperen. Een grote mestkelder onder de stal hoeft je dan niet te voorzien en kan je beter vervangen door een externe mestopslag. Voor het afvoeren van de mest naar de pocketvergister kan je ook werken met een volle vloer met mestschuif. Ook kan je opteren voor roosters met daaronder een ondiepe kelder van bijvoorbeeld 1 m diep waaruit de mest dan dagelijks gepompt wordt.

Als je er van uitgaat dat de gasmotor jaarlijks minimum 6700 uren draait, is regelmatig onderhoud absoluut noodzakelijk. Zoals bij eender welke motor is een defect nooit volledig uit te sluiten. Probeer daarom steeds de herstellings-tijd van eventuele technische storingen tot een minimum te beperken. De installatie zal uiteraard ook sneller worden terugverdiend als er meer productieve uren op de teller staan. De terugverdiend-tijd van de pocketvergister is hoe dan ook van een aantal parameters afhankelijk. De installaties met het grootste nominale vermogen worden het snelst terugverdiend. Ook het al dan niet voorzien van extra opslagcapaciteit en de VLIF-steun maakt een verschil. De terugverdiend-tijd kan variëren van 3 tot 8 jaar, afhankelijk van de bedrijfssituatie.

Eerst goed nadenken

Denk goed na over de implementatie van een pocketvergister op je bedrijf. De installatie van een pocketvergister is immers niet voor elk bedrijf rendabel. Ga voor de eventuele aankoop ook de fiscale impact op je bedrijf na. ■

Meer informatie over kleinschalige vergisting vind je in de brochure 'Kleinschalige vergisting. Praktijkvoorbeelden uit binnen- en buitenland' die Inagro onlangs publiceerde (www.inagro.be > Diensten & Producenten > Publicaties).